دکتر حسین عرفانی، رئیس اداره بیماری های قابل انتقال از حیوان به انسان وزارت بهداشت، درباره بیماری تب مالت به خراسان می گوید: با توجه به ماهیت بیماری، میزان بروز آن در مناطق کوهپایه ای و کوهستانی بیشتر است. بنابراین دو کانون اصلی به ترتیب اولویت، استان های غربی مانند کردستان، لرستان، کرمانشاه، همدان، زنجان و استان های همجوار و کانون دوم در شمال شرقی کشور؛ خراسان شمالی و خراسان رضوی است اما این موضوع به آن معنا نیست که بیماری در مناطق دیگر کشور دیده نمی شود.

دو کانون اصلی تب مالت در کشور

تب مالت؛ بیماری هزار چهره

مهین رمضانی- طی روزهای گذشته خبرهای متعددی درباره شیوع بیماری تب مالت در کشور شنیده یا خوانده ایم. آخرین مورد مربوط به ۴ روز قبل بود که رئیس پژوهشکده سلامت خانواده دانشگاه علوم پزشکی تهران گفته بود: «شهرستان بیجار در سطح کشور به عنوان پایلوت اجرای طرح رصد و کنترل تب مالت انتخاب شده است تا الگویی برای سایر شهرهای درگیر تب مالت در کشور باشد. دکتر حسین ملک افضلی در نشست مدیران بیجار افزود: شهرستان بیجار به علت گستردگی جغرافیایی، تنوع زیستگاه و ورود و خروج دام های غیر بومی، الگویی برای مبارزه با تب مالت در سطح کلان کشور خواهد بود. او با اشاره به اوج شیوع بیماری تب مالت در فصل بهار و به ویژه ماه خرداد، یادآوری کرد: به طور معمول در شهرستان بیجار، حدود ۱۲۵ نفر در سه ماه نخست سال به علت رعایت نکردن موارد بهداشتی، به بیماری تب مالت مبتلا شده اند.

ملک افضلی اظهار کرد: بیشترین محدوده سنی مبتلایان به بیماری تب مالت، ۴۰ الی ۴۹ سال است که حدود ۲۰/۳۳ درصد جمعیت جامعه را تشکیل می دهند و این در حالی است که این رده سنی، جزو جمعیت فعال کشور هستند.» در عین حال با گرم شدن هوا، احتمال شیوع این بیماری وجود دارد که البته اگر به توصیه های بهداشتی در این ارتباط توجه شود ضریب ایمنی بالا می رود و چه بسا به هیچ مشکلی برخورد نکنیم.

بنابراین از آن جا که ما در کمربند جهانی این بیماری قرار داریم و گاهی شاهد ورود دام قاچاق به کشور به ویژه از همسایگان شرقی هستیم باید منتظر خبرهای مربوط به بیماری تب مالت باشیم. در این گزارش سعی ما بر این است تا ضمن آشنایی بیشتر با این بیماری، اطلاعات کافی از شیوه پیشگیری هم ارائه شود.

■ تب مالت چیست؟

"بیماری تب مالت" یا "بروسلوز" به عنوان یکی از مهم ترین بیماری های مشترک انسان و دام محسوب می شود. باکتری «بروسلا» که ایجاد کننده بیماری است، طیف وسیعی از پستانداران اهلی و وحشی را مبتلا می سازد. این بیماری به علت ایجاد سقط جنین در دام، کاهش تولید شیر، عقیمی و نازایی دام های مبتلا و همچنین ابتلای انسان به بیماری تب مالت، همواره از دو بعد اقتصادی و بهداشتی مورد توجه قرار می گیرد.

■ محصولات لبنی غیر پاستوریزه

باکتری بروسلا در حیوانات آلوده می تواند از طریق شیر، بستنی، کره و پنیر غیرپاستوریزه به انسان منتقل شود. همچنین این باکتری می تواند از طریق گوشت خام یا نیم پز شده حیوانات آلوده به انسان منتقل شود.

■ استنشاق

باکتری بروسلا به راحتی در هوا پراکنده می شود. هم چنین باکتری هایی که از فرد دفع شده می تواند از طریق گرد و خاک منتشر شود. کشاورزان، تکنسین های آزمایشگاه و کارگران کشتارگاه ها می توانند این باکتری را استنشاق کنند.

■ تماس مستقیم و انتقال از فردی به فرد دیگر

باکتری موجود در خون، مایع منی یا جفت حیوانات آلوده می تواند از طریق زخم وارد جریان خون شود.

انتقال این بیماری از شخصی به شخص دیگر بی نهایت کم است. (از طریق تماس شخص با شخص) اما در مادران شیرده ممکن است این بیماری به نوزادشان منتقل شود.

انتقال از طریق رابطه جنسی هم گزارش شده است. اگر نوزادیا شخص در معرض خطر بیماری تب مالت معالجه شوند، خطر مبتلا شدن برای هر دو طی ۳ روز کاهش پیدا می کند.

ریشه کنی کامل بیماری به نقل از راهنمای کشوری مبارزه با بروسلوز وزارت بهداشت به منشاء آن یعنی حیوانات، وابسته است.

■ علائم تب مالت

تشخیص تب مالت گاهی بسیار دشوار است؛ به خصوص در مراحل اولیه که اغلب به بیماری های دیگر از جمله آنفلوآنزا شباهت دارد. چنان چه تبی ناگهانی، با حرارت شدید یا مداوم داشتید و یا در صورت بروز درد عضلانی و یا ضعف غیرمعمول یا هر گونه عوامل خطر مربوط به بیماری، حتماً به پزشک مراجعه کنید.

تب مالت بسیاری از حیوانات وحشی و اهلی را مبتلا می کند. گاو، بز، گوسفند، خوک، سگ، شتر، گراز و گوزن به ویژه نسبت به بیماری مستعد هستند. شکلی از تب مالت نیز گونه های خاصی از فک ها، دلفین ها و نهنگ ها را آلوده می کند. همان طور که از نام این بیماری مشخص است علامت اصلی این بیماری تب است که به طور معمول در شب به اوج خود می رسد و بیمار دچار تعریق فراوان می شود.

در اوایل بیماری ممکن است تا مدت ها به جز تب و تعریق شبانه علامت دیگری وجود نداشته باشد، ولی به تدریج درد استخوان ها و مفاصل به خصوص درد لگن در برخی بیماران شروع می شود. درد لگن گاهی آن قدر شدید است که بیمار به سختی راه می رود. کاهش وزن، سردرد و درد عمومی بدن از دیگر نشانه های آن است.

در نوع حاد: درد عمومی به ویژه درد پشت، کاهش اشتها، تب ولرز ناگهانی

در نوع تحت حاد: عموما با تب حاد شروع نمی شود و آغاز آن بی سرو صداست و بیمار از ضعف وسستی شکایت می کند.

در نوع مزمن: معمولا علایم بعد از یک دوره تب دار، تا سال ها باقی می ماند.

در نوع لوکالیزه: باکتری می تواند در اعضای مختلف بدن ایجاد عفونت کند، اعضایی مانند استخوان، سیستم اعصاب مرکزی، قلب، ریه، طحال، کلیه، پروستات و پوست.

بیماری در مردان ۲۰ تا ۶۰ ساله شایع تر است. دوره نهفتگی بیماری ممکن است ۵۰ تا ۶۰ روز یا حتی تا چندین ماه باشد. بیماری یک نوع حاد و یک نوع مزمن دارد.

■ تشخیص

تشخیص افتراقی بروسلوز حاد در مراحل اولیه بیماری از بیماری های دیگر مانند تیفوئید و سل و سایر امراض مولد تب طولانی قدری مشکل خواهد بود و از طرفی بروسلوز مزمن همراه با تب، اسپلنومگالی (بزرگی طحال) و هیپر اسپلنیسم (پرکاری طحال) ممکن است با کالاآزار (بیماری مشترک بین انسان و دام که از طریق نیش پشه آلوده منتقل می شود)، اشتباه شود و حتی در مناطق آندمیک، گاهی هر دو بیماری به طور همزمان در یک بیمار عارض می شود. بیمار باکتری را از طریق مدفوع دفع می کند که ممکن است مدت زیادی بعد از برطرف شدن علایم بالینی طول بکشد. علایم روحی مثل افسردگی از عوارض تب مالت، منتژیت و ضایعات مغزی است که می تواند قلب، سیستم تنفسی و تمام ارگان های بدن را تحت تاثیر قرار دهد.

سرایت این بیماری به انسان بیشتر در اثر مصرف شیر آلوده نجوشیده و فرآورده های آن است. عفونت با کتریایی اعضای خونساز بدن، از جمله مغز استخوان، گره های لنفاوی، کبد و طحال را متأثر می سازد.

در برخی بیماران علایم روحی مثل افسردگی هم نمایان می کند. این بیماری اگر درمان نشود گاهی می تواند با درگیری قلب و رگ ها باعث مرگ بیمار شود. از دیگر عوارض مهم این بیماری، ایجاد آبسه در استخوان های ستون فقرات است که باعث زمینگیر شدن بیمار می شود.

نوع حاد این بیماری با درد عضلات و مفاصل بدن وبی اشتهایی همراه است و با دردهایی شبیه سیاتیک و درد مزمن کمر خود را نشان می دهد. جالب است بدانید بیمار در این مواقع حتی تب هم نمی کند.

■ عفونت کبد و طحال

تب مالت می تواند به کبد و طحال آسیب برساند و سبب بزرگ تر شدن آن ها نسبت به اندازه طبیعی شود.

■ عفونت سیستم اعصاب مرکزی

این مشکل شامل بیماری های تهدید کننده زندگی از جمله منتژیت (التهاب پرده اطراف مغز و نخاع) و آنسفالیت (التهاب مغز) است.

■ جدی ترین عارضه تب مالت

عفونت لایه درونی قلب (اندوکاردیت)، یکی از جدی ترین عوارض تب مالت است. اندوکاردیت درمان نشده می تواند به دریچه های قلب آسیب زده یا آن ها را تخریب کند که مهم ترین عامل مرگ و میر مرتبط با تب مالت است.

■ راه های پیشگیری از تب مالت

کسانی که با گوشت و پوست حیوان در تماس هستند، لازم است از عینک و دستکش استفاده کنند تا ترشحات حیوان آلوده به مخاط چشم و تنفس آن ها منتقل نشود.

پنیر باید ۹۰ روز در آب نمک بماند و سپس مصرف شود. شیر نیز باید حتما پس از جوشاندن (۲۰ دقیقه) میل شود. استریلیزاسیون به مدت یک دقیقه یا پاستوریزاسیون (۶۸ درجه سانتی گراد) به مدت ۱۵ دقیقه مناسب است. ماندگاری باکتری به عوامل متعدد مانند رطوبت، حرارت، PH محیط، مدت زمان نگهداری و... بستگی دارد. شیر باید بعد از جوشیدن در یخچال نگهداری شود.

■ ماندگاری باکتری:

در شیر با حرارت صفر درجه، ۱۸ ماه شیر با حرارت ۲۵ تا ۳۷ درجه، تا ۲۴ ساعت در شیر با حرارت ۳۸ درجه، تا کمتر از ۹ ساعت در خامه با حرارت ۴ درجه، به مدت ۴ تا ۶ هفته در کره با حرارت ۸ درجه، به مدت ۱۴۲ روز در انواع پنیر نمک زده شده، ۷۵ تا ۱۰۰ روز

مؤثرترین راه پیشگیری از بیماری، استفاده از محصولات لبنی پاستوریزه است، زیرا میکروب با جوشاندن شیر از بین می رود.

حتی فریز کردن مواد غذایی این میکروب را نابود نمی کند.

قبل از دوشیدن شیر دام باید حتما پستان دام و اطراف آن را با آب و صابون به خوبی شست و شو داد.

علاوه بر این، واکسیناسیون دام ها و کنترل بیماری در دام یک راه مؤثر دیگر برای کنترل این میکروب است. افرادی هم که در کشتارگاه ها فعالیت می کنند، قصاب ها و شکارچیان حیوانات باید هنگام تمیز کردن احشای حیوان از دستکش های پلاستیکی استفاده کنند.

به گزارش سایت بیماری های انگلی، در حقیقت هیچ گونه واکسن اضافی که کاملا مورد تأیید باشد و به مدت طولانی باعث ایمنی فرد بشود، وجود ندارد، گرچه نوعی واکسن برای افراد شاغل در صنایع دامپزشکی تولید شده، ولی این واکسن هر ۲ سال یک بار باید تکرار شود و در تمام کشورها هم اجازه مصرف ندارد.

■ زمان شیوع بیماری

شیوع این بیماری از فصل بهار و با شروع دوره شیردهی گوسفندان آغاز می شود، معمولا در این دوره از سال، موارد ابتلا به این بیماری بیشتر می شود و حتی در بین کودکان مواردی از بیماری دیده شده است.

■ درمان تب مالت

درمان بیماری تب مالت با داروهای آنتی بیوتیک موجود به خوبی انجام می شود. کپسول داکسی سایکلین، قرص کوتریموکسازول، کپسول ریفامپین و آمپول جنتامایسین و استرپتومایسین داروهایی است که برای درمان این بیماری کاربرد دارند. معمولا از بین این داروها ۲ نوع انتخاب و به مدت حداقل ۶ هفته استفاده می شود. البته می توان ۲ هفته اول همزمان آمپول جنتامایسین و کپسول داکسی سایکلین استفاده شود و ۴ هفته بعد فقط داکسی سایکلین ادامه پیدا کند. به هر حال در این دوره طولانی، مصرف دارو حتما باید تا پایان ادامه داشته باشد تا از عود بیماری که متاسفانه در موارد زیادی رخ می دهد تا حد امکان پیشگیری شود.

در صورت وجود سوء تغذیه، باید کربوهیدرات و ویتامین های بیشتری در رژیم غذایی گنجانده شود ولی به طور کلی، رژیم غذایی در این بیماران، آزاد است.

در صورت وجود دزهیدراتاسیون (کمبود مایعات) باید از مایعات و الکترولیت های وریدی مناسبی استفاده کرد و به بیماران و خانواده آن ها اطمینان داد که بروسلوز، بیماری قابل درمانی است و بهبود بالینی و باکتریولوژیک، حاصل خواهد شد. به منظور تسکین سردرد، کمردرد و دردهای عمومی ناشی از بروسلوز، مصرف داروهای مسکن، بلامانع است و تجویز ملین در موارد وجود یبوست شدید و داروهای آرامبخش، در موارد بی خوابی و بیقراری و امثال آن منع نشده است.

بنابراین برای ریشه کن کردن این ارگانیسم ها باید به درمان درازمدت، اقدام کرد.

بسیاری از محققان معتقدند بروسلوز را باید با ترکیبی از چند آنتی میکروبیال، درمان کرد. در مبتلایان به بروسلوزی که دچار گرفتاری CNS یا آندوکاردیت نیستند رژیم های درمانی حاوی استرپتومایسین، نسبت به رژیم های درمانی فاقد این دارو با عود کمتری مواجه شده است.

رعایت نکات زیر در رژیم غذایی این بیماران ضروری است: میزان پروتئین دریافتی باید بالا باشد، تا تخریب پروتئین بدن جبران و همچنین وزن بدن در حد مطلوب حفظ شود که در این خصوص میزان نیاز به پروتئین می تواند از ۱۰۰ تا ۱۵۰ گرم در روز متغیر باشد.

شیر پاستوریزه، از مایعاتی است که انرژی، پروتئین، بعضی ویتامین ها و برخی مواد معدنی مانند پتاسیم و کلسیم را تأمین می کند. مایعات باید به مقدار زیاد به بیمار داده شود، چرا که مقدار زیادی از آب بدن به صورت عرق دفع می شود.

■ نام های دیگر

بیماری تب مالت یا بروسلوز با نام های دیگری نظیر: تب مواج، تب دیوانه و تب مدیترانه ای نیز شناخته می شود. این بیماری در تمام فصول سال وجود دارد، اما در بهار و پاییز یعنی زمان زایش و شیردهی دام ها بیشتر دیده می شود.

■ راه انتقال

- اولین راه انتقال استفاده از لبنیات غیرپاستوریزه یا لبنیاتی است که از شیر جوشیده تهیه نشده است و از نظر بهداشتی مورد تایید نیست.

- از طریق استنشاق گردوخاک آلوده محل زیست دام یا زایمان حیوان که حاوی میکروب است. بنابراین حتما باید محل سقط جنین از آلودگی پاک شود.

- تماس با خود دام هنگام دوشیدن یا زایمان حیوان، باعث می شود ترشحات آلوده از طریق تنفس یا زخم پوستی به فرد انتقال پیدا کند.

گاهی افراد در زمان واکسیناسیون دام آلوده می شوند، چنان که بعضی از دامپزشکان از این طریق مبتلا شده اند.

معمولا انتقال انسان به انسان خیلی مطرح نیست، هر چند ممکن است در منابع علمی به آن اشاره شده باشد.

■ عامل اصلی بروسلا در ایران

عامل اصلی بروسلای حیوانات در ایران، بروسلای ملیتنسیس است که بیماری شدیدی ایجاد و بیمار با عوارض ناتوان کننده به پزشک مراجعه می کند.

■ افسردگی

بیماری تب مالت ممکن است نشانه های بالینی مختلفی داشته باشد به همین دلیل «بوقلمون بیماری های منتقله از حیوان به انسان» نامیده می شود. افسردگی هم یکی از پیامد های بیماری است. در مواردی که از زمان ابتلا بیشتر از یک سال گذشته باشد، بیماری حالت مزمن پیدا می کند و در این موارد درمان افسردگی بسیار مهم است. چه بسا پزشکان نمونه هایی از موارد ابتلا را از طریق معاینه بیماران در بخش روانپزشکی متوجه شده اند.

میکروب هم درون و هم خارج از سلول فعالیت می کند و مصرف دارو طی چند روز یا چند هفته میکروب های برون سلولی را از بین می برد و باعث بهبود نسبی بیمار می شود اما برای از بین بردن میکروب های درون سلولی، حداقل به مدت ۸ تا ۱۲ هفته درمان باید ادامه داشته باشد تا مطمئن شویم که میکروب بیماری از بین رفته است، بنابراین داروی تجویزی و رعایت دوز و مدت زمان مصرف باید دقیقا رعایت شود.

همان طور که می دانیم افسردگی نیاز به درمان دارد اما چون منشاء افسردگی بیماری زمینه ای است، این بیماری نیز باید درمان شود و با درمان آن افسردگی بیمار هم بهبود می یابد.

■ آمار ابتلا در کشور

آمار ابتلا حدود ۱۸ تا ۲۰ هزار نفر در کشور است که تا سال ۱۳۷۲ افزایش و از آن به بعد با اقدامات خوب انجام گرفته کاهش یافت. از سال ۸۴ تا ۸۵ دوباره سیر افزایشی داشته ایم که شاید یکی از دلایل آن مربوط به انجام نشدن واکسیناسیون دامی و واردات نظارت نشده دام باشد.

در سال ۹۵ گزارش ها نشان دهنده کاهش ابتلا به این بیماری است که طی بررسی ها، امید به ماندگاری آن داریم تا با اثبات عوامل کاهش، بتوانیم در ادامه روند هم موفق باشیم چون ریشه کاهش ابتلا به تب مالت در گرو کنترل سلامت دام است که آن هم نیاز مند همکاری بین بخشی و مشارکت مردمی (مصرف نکردن لبنیات غیر پاستوریزه) است.

■ توصیه

به دامداران توصیه می شود حتما دام هایشان هویت دار باشد و خرید و فروش دام را با نظارت شبکه های دامپزشکی انجام دهند.

گفت و گو

گفت و گو با رئیس اداره بیماری های قابل انتقال از حیوان به انسان وزارت بهداشت

تب مالت؛ اولین اولویت ایران در بیماری های قابل انتقال

دکتر حسین عرفانی، رئیس اداره بیماری های قابل انتقال از حیوان به انسان وزارت بهداشت، درباره بیماری تب مالت به خراسان می گوید: شاید بتوان گفت این بیماری قابل انتقال از حیوان به انسان، اولین اولویت کشور ما در دسته بیماری های زئونوز (بیماری قابل انتقال بین حیوان پستاندار و انسان) است. کشور ما در کمربند این بیماری قرار دارد و به عنوان یکی از مناطق اندمیک بیماری محسوب می شود.

باتوجه به ماهیت بیماری، میزان بروز آن در مناطق کوهپایه ای و کوهستانی بیشتر است. بنابراین دو کانون اصلی به ترتیب اولویت، استان های غربی مانند کردستان، لرستان، کرمانشاه، همدان، زنجان و استان های همجوار و کانون دوم در شمال شرقی کشور؛ خراسان شمالی و خراسان رضوی است اما این موضوع به آن معنا نیست که بیماری در مناطق دیگر کشور دیده نمی شود.

این بیماری از نظر میزان از کار افتادگی اهمیت زیادی دارد، زیرا در افراد مبتلا مرگ و میر بالایی ندارد اما ناتوان کننده است و فرد در زمان ابتلا نمی تواند به مسئولیت های خانوادگی، کاری و اقتصادی خود رسیدگی کند.

از طرفی به دلیل سقط جنین در دام می تواند مشکلات اقتصادی در صنعت دامپروری ایجاد کند.

جدول سخت [شماره ۷۷]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱- قشر خارجی پوست- زیرک و باهوش- ضربه ای در بدمینتون- نگهبانی ۲- جلد چهارم از مجموعه علمی تخیلی ایزاک آسیموف ۳- فضای ذهنی- سنگی قیمتی- ماترك به او می رسد- پسر اسفندیار در شاهنامه ۴- پشته هیزم- نوعی نان ضخیم که از آرد گندم و آرد نخود پخته می شود- پاره آتش- شهری در فارس ۵- آبشار دوقلوی دیدنی مینودشت استان گلستان- کندن علف های هرز- مسافر سرزمین عجایب- میوه ای معطر ۶- اشاره به دور- زن شوهر مرده- دید و نظر- پاسبان قدیم- صد مترمربع ۷- زیست کره- چاقوی آشپزخانه- برقرار و پابرجا- بت عصر جاهلی که خداوند زهره بود ۸- تحت- لازم- باشکوه- روز بعد ۹- کرم کدو- از زنان اساطیری یونان- آشکار و نمایان- به جا آوردن ۱۰- خوش آمد گل وزان خوشتر نباشد/ ... ۱۱- نقاش دانمارکی قرن بیستم- مایع نشاسته- درختچه ای همیشه سبز- از علائم نگارشی.

عمودی

۱- دندانه سوهان- به طور تصادفی و اتفاقی ۲- بیماری ذات الریه- جوی طبیعی ۳- بی نظیر- حرکت باد ۴- اطلاعات سازمان یافته برای تحلیل- فراوان ۵- از اعمال حج- نوعی بیسکویت سبک- کتابی پرتیراژ با موضوع زنان و جنگ نوشته سیده اعظم حسینی ۶- نقشه انگلیسی- از توابع شهرستان نوشهر- نویسنده آلمانی رمان گرگ بیابان ۷- شعری که در وصف جنگ سروده می شود- مخترع پیل الکتریکی ۸- قسمت پایین لباس- باجه فرودگاه برای انجام تشریفات ۹- بالنگ- پیدا نمی شود ۱۰- یازدهمین سوره قرآن کریم- نوعی آش- جام جهان نما ۱۱- مساوی- دژخیم- واحد پول شیلی ۱۲- روزانه- مقدور و ممکن ۱۳- قارچ- نیاکان ۱۴- پرنده ای خوش آواز- رساندن پیام ۱۵- درنگ- دروغگوی آخرالزمان- نوعی موسیقی غربی ۱۶- ریه- تباهی- زشت و مهیب ۱۷- حامله- فدراسیون جهانی بسکتبال ۱۸- فیلمی ساخته میشل هانکه- از مراحل سلوک ۱۹- واحد اندازه گیری مقاومت الکتریکی- دستگیر کردن متهم ۲۰- از گیاهان آپارتمانی با برگ های ضخیم و کشیده- سد خوزستان.

حل جدول شماره ۷۶

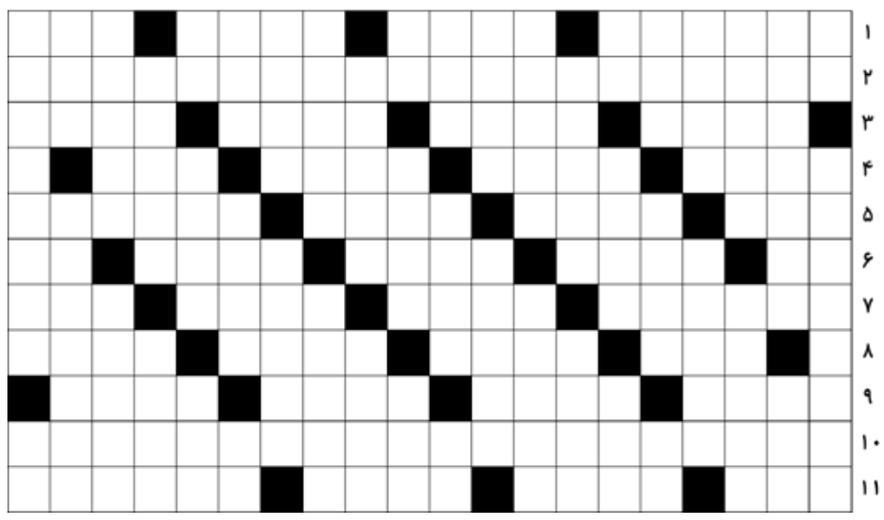

جدول متوسط [شماره ۶۸۴۴]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی

۱- قالب و فرم- از حبوبات- همزبان- کِلک ۲- درجه ای در ارتش- طایفه- گلابی- خواب ۳- بها- از عناصر غیر فلزی- خصومت- زمان بی انتها- حرکت اسب در شطرنج ۴- چربی- برداشت محصول- کفیل- غذای بیمار- ریگ ۵- شوربا- روح- برودت- سپهر- بازدارنده ۶- نوعی بستنی- سالخورده- مقام- نارس ۷- از گیاهان الیافی- شهری در آذربایجان شرقی- افسار- سنه- ثمر ۸- صریح- پیکر- مسلك- بزرگ نمایی تصویر- درخت راست قامت ۹- برگ برنده- مصیبت- نوعی کاغذ- اصل و تبار- آری ۱۰- خوشگل- پیوسته- زادگاه ابراهیم- چاق و فربه ۱۱- مرطوب- غریو شادی- ستم- سابقه

عمودی

۱- چاشنی دوسویه- بوستان- لایه سوراخ شده ۲- تزئین- نگارگری ۳- جذام- شیرینی کرمانشاهی- شامه نواز ۴- دیهیم- پارچه کتانی ضخیم- دفعه ۵- اشاره به دور- تور- مخترع تلفن ۶- پایتخت اروپایی- دنباله ۷- نوعی یقه- گسترده- عدد ورزشی ۸- درخت انگور- بی خبر از گرسنه- پیشه ۹- زائوتر سان- زیان- پناهگاه ۱۰- قوم هود- ضماد ۱۱- کم خونی- جواب آن هوی است ۱۲- قوس- پیاله- آب روستایی ۱۳- ته نشین مایعات- فانوس دریایی- مزار ۱۴- از اقمار مشتری- زنبیل- سم ۱۵- اسناد- ضیافت ۱۶- صدای کلفت- مراد- عصب ۱۷- کوچک- نی میان تهی- قاچ ۱۸- وی- کمربند- بلدرچین ۱۹- وسط- برشته ۲۰- سرسرا- فلانی- راه میان بر

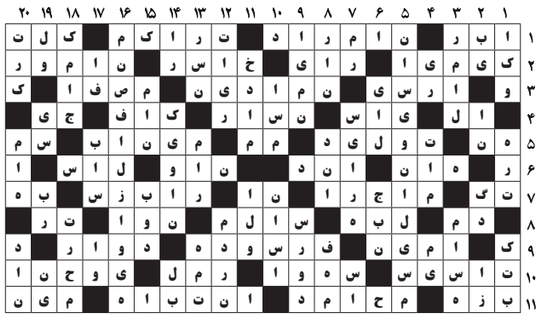
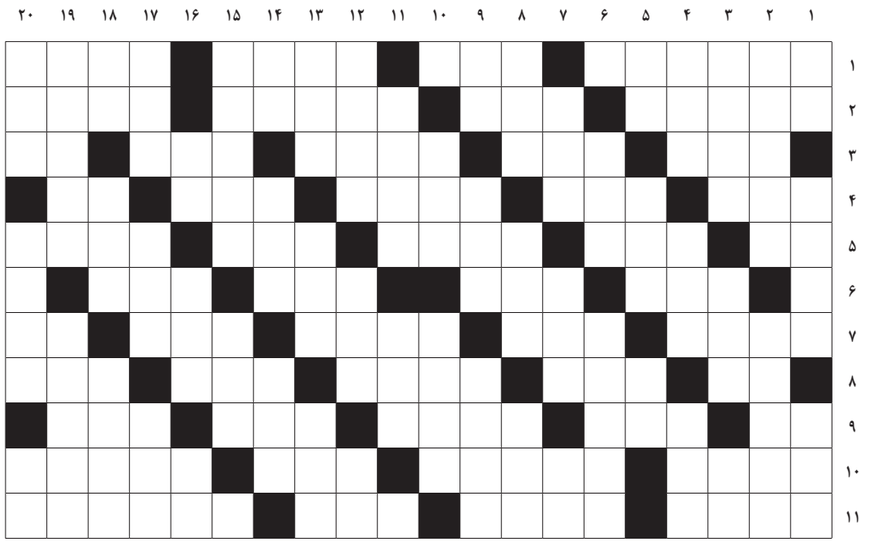
حل جدول شماره ۶۸۴۳